

12 листопада 2016 р.

ЛІТЕРАТУРА (8-й клас)

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА**(1722 – 1794)**

Світ ловив мене, та не спіймав.

*Г. Сковорода**Байка***Бджола та Шершень**

– Скажи мені, Бджоло, чого ти така дурна? Чи знаєш ти, що плоди твоєї праці не стільки тобі самій, як людям корисні, а тобі часто і шкодять, приносячи замість нагороди смерть; однак не перестаєш через дурість свою збирати мед. Багато у вас голів, але всі безмозкі. Видно, що ви без пуття закохані в мед.

– Ти поважний дурень, пане раднику, – відповіла Бджола. – Мед любить їсти й ведмідь, а Шершень теж не проти того. І ми могли б по-зłodійському добувати, як часом ваша братія й робить, коли б ми лише їсти любили. Але нам незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені і будемо такі, доки не помремо. А без сього жити, навіть купаючись у меду, для нас найлютіша мука.

Сила: Шершень – се образ людей, котрі живуть крадіжкою чужого і народжені на те тільки, щоб їсти, пити і таке інше. А бджола – се символ мудрої людини, яка у природженому ділі трудиться. Багато шершнів без пуття кажуть: нащо сей, до прикладу, студент учився, а нічого не має? Нащо, мовляв, учитися, коли не матимете достатку?.. Кажуть се незважаючи на слова Сіраха: **“Веселість серця – життя для людини”** – і не тямлять, що **природжене діло є для неї найсолодша втіха**. Погляньте на життя блаженної натури і навчітеся. Спитайте вашого хорта, коли він веселіший? – Тоді, – відповість вам, – коли полюю зайця. – Коли заець смачніший? – Тоді, – відповість мисливець, – коли добре за ним полюю.

Погляньте на kota, що сидить перед вами, коли він куражніший? Тоді, коли всю ніч бродить або сидить біля нори, хоча, зловивши, й не їсть миші. Замкни в достатку бджолу, чи не помре з туги, в той час, коли можна їй літати по квітконосних лугах? Що гірше, ніж купатися в достатку і смертельно каратися без природженого діла? Немає

гіршої муки, як хворіти думками, а хворіють думки, позбавляючись природженого діла. І немає більшої радості, аніж жити за покликанням. Солодка тут праця тілесна, терпіння тіла і сама смерть його тоді, бо душа, володарка людини, втішається природженим ділом. Або так жити, або мусиш умерти. Старий Катон чим мудрий і щасливий? Не недостатком, не чином тим, що йде за натурою, як видно з Ціцеронової книжечки “Про старість”...

Але ж розкусити треба, що то значить – жити за натурою. Про се сказав древній Епікур таке: “Подяка блаженній натурі за те, що потрібне зробила неважким, а важке непотрібним”.

Сковорода-байкар

Творча спадщина Г. Сковороди – це збірка поезій “Сад божественних пісень” (30 творів), збірка “Байки харківські” (30 байок) і філософські трактати.

Байка – невелике (віршоване або прозове) алегоричне оповідання, що має **повчальний зміст**. Цей літературний жанр належить до ліро-епосу.

Більшість байок Г. Сковороди мають оригінальні сюжети з життя. Вони складаються з двох частин: у першій – коротко розповідається про якийсь випадок, а в другій – подано мораль, яку автор називає “силою”. Інколи друга частина байок – “сила” – у кілька разів об’ємніша за основну й сприймається як філософський трактат.

ЗАВДАННЯ

Яка головна ідея байки “Бджола та Шершень”? (Обговорюємо в класі).

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ

Підготуйтеся до виразного читання байки “Бджола та Шершень” за ролями.